

GERIÁTRIA

Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük V

Bőr – Szem - Fül-orr-gége

SEMSEI IMRE

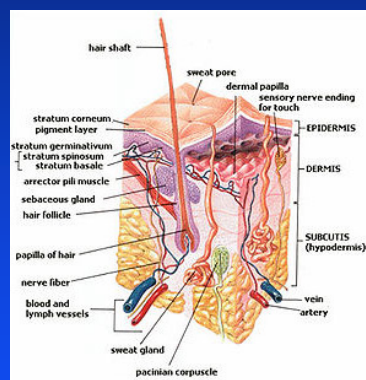
Debreceni Egyetem

Orvos- és Egészségtudományi Centrum

Egészségügyi Kar

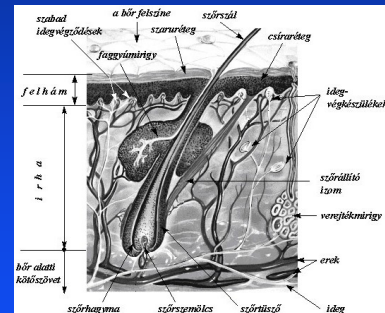

A BŐR ÖREGEDÉSE

A BŐR ÖREGEDÉSE

- Bőrünk öregedése számos belső (endokrinológiai és genetikai adottságok, stb.) és külső tényező (napfény, dohányzás, táplálkozás, stb.) együttes hatásának a következménye.
- Az öregedésben a hámot atrophia és a melanocytá (MC) szám csökkenése, a betegségben viszont hámmegvastagodás, megnövelt számú MC atípiával és kevesebb Langerhans (LC) sejt jellemzi. Az írha az öregedés miatt elvékonyodott, a rostok, a mastocyták, a proteoglikán mennyisége és a vascularitas csökkent, ezzel szemben a patológiás folyamatok során a megvastagodott írhaban az elastosis dominál (basophil festődésű kóros kollagén) proteoglikán és mastocytá-szaporulattal, érfal vastagodással és értágulattal társulva.

A BŐR ÖREGEDÉSE

- Az idős bőr fokozott érfragilitást és a szervezet károsodott termoregulációját a megváltozott vascularitas idézi elő, az érhálózat megfogyatkozása csökkent verejték- és faggyútermelést okoz. A meggyengült immunreaktivitást a megkevesbedett LC szám, a lymphocytá és a keratinocytá (KC) funkciók korral járó változása magyarázza, amihez hozzájárul az UV-fény ismert immunszuppresszív effektusa is. A kevesebb számú MC miatt gyengül a bőr védeettsége a napfénnel szemben, ami a csökkent DNS reparációs kapacitással és immunreaktivitással együtt hatva fokozottan fogékonyá teszi az idős bőrt a mutációkra, illetve malignus bőrtumorok kifejlődésére.
- A korral együtt csökken továbbá a D3 vitamin termelése is.

A BŐR ÖREGEDÉSE

- A fiziológias öregedés jelei (sápadt, sima bőr), az ősz hajzat és a sok napsugárzást kapott arc fény-okozta jellegzetességei, a ráncokkal szabdaltságot, sárgás solaris elastosis egy basaliomával.
- A száraz, atrophias és sápadt, rugalmatlan bőr finom ráncokkal, bizonyos fokú petyhüdtiséggel és változatos benignus tumorokkal.
- A víztartalmát, rugalmatlanságát, támasztó zsírszövetét veszítő öregedő bőr a gravitációnak kevésbé áll ellen.
- A dinamikus ráncok statikussá válnak. Így alakulnak ki a homlok és a szemhéj ptosis, a szemhéjak táskássága, az ectropium, a toka, a beesett, fáradtnak tűnő szemek, a megnyúlt fülek és orrcsúcs, a felsőajak elvékonyodása.

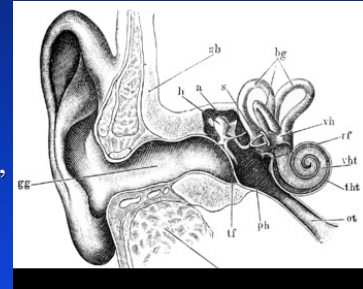
A fül-orr-gége öregedése

FÜL-ORR-GÉGE BETEGSÉGEK IDŐSKORBAN

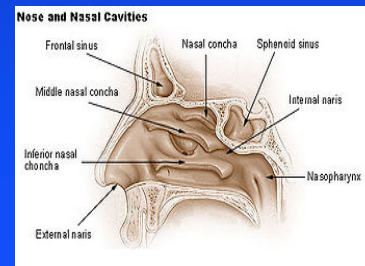
Az időskori nagyothallás

- Ilyenkor külső károsító hatás nélkül lép fel degeneratív folyamat a belső fülben és a központi idegrendszerben. A degeneratív folyamat oka a DNS szintézis rendellenessége, különböző pigmentek, lipofuscin lerakódás, a koleszterin és a lipidek extracelluláris depozíciója, az intracelluláris folyadék elvesztése, kötőszöveti lebomlás és átalakulás.

Időskori orr diszfunkciók

- Időskorban gyakori az orrdugulás, az orrüregi vérbőrség, az orrvérzés (epistaxis), szaglászavar, jó- és rosszindulatú daganatok, valamint az orr külső alakváltozásai.
- A szaglószerző öregedése:** A jelenség oka a szaglósérző sejteinek degeneratív károsodása.

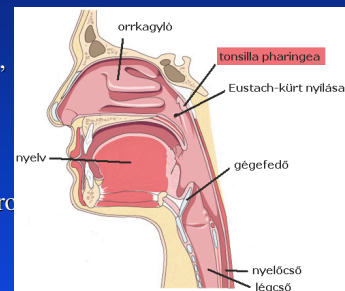
FÜL-ORR-GÉGE BETEGSÉGEK IDŐSKORBAN

Időskori nyelészavarok

- Az életkor előrehaladtával romolhat a nyelési mechanizmus is, elsősorban keringési és neurológiai tényezők miatt. A nyelészavarokat összefoglaló néven dysphagiának nevezzük.

Időskori beszédzavarok

- Három fontos kórforma tartozik a csoportba: úgy mint a dysphonia, a dysarthria és az aphasia. Az időskori beszédzavarok veszélyei, hogy a hangadás és a beszédképesség változása, csökkenése vagy megszűnése, az idős személy szociális elszigetelődését és depresszióját fokozza.

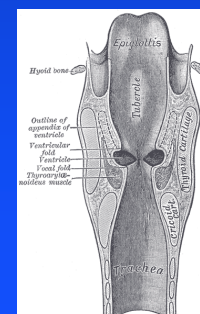

Orális időskori manifesztációk

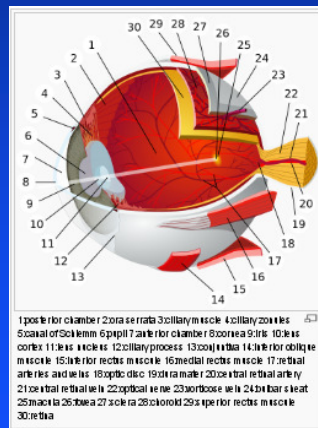
- A szájnyálkahártya, a nyálmirigyek és a rágószervek működése a kor előrehaladtával zavart szenved. Mivel ezen szervek működéscsökkenése nemcsak kommunikációs nehézséget, hanem folyadék és táplálékfelvételt is nehezítik, kisebb helyi betegségekből nagyobb általános betegséget képes előidézni.

Külső fül

- Időskorban a ceruminosus és sebaceous mirigyek száma és a működése csökken, úgy a fülkagyló, mint a hallójárat területén. Ez az involutio a felhám szárazságát, atrophiját eredményezi, ezáltal fertőzési kapuk alakulnak ki. A fülzsír is impaktálódik, nagyothallás, szárazság érzés, viszketés, fülzúgás, időnként szédülés kíséri.

A SZEM ÖREGEDÉSE

A SZEM ÖREGEDÉSE

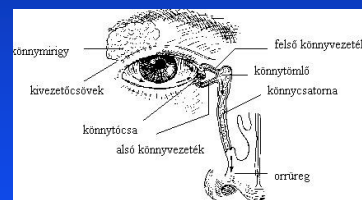
■ Szemhéjak:

- ◆ Vékony, ráncos, pigmentált, basalioma, szövetrugalmatlanság --- befordulhat, ill. kifordulhat

■ Könnyszervek

- ◆ izomrugalmatlanság --- könnycsorgás, de ugyanakkor a könny mennyiség csökken
- ◆ Könnyösszetevők változása: szemszárazság kialakulhat

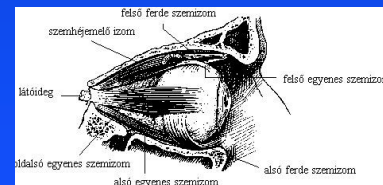
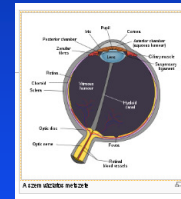
■ Kötőhártya

- ◆ Vékonyodik, kevesebb kehelysejt, pigmentálódás, bevérzések

A SZEM ÖREGEDÉSE

- Szaruhártya
 - ◆ Gerontoxon: sárgás lerakódás - -- látást nem rontja
 - ◆ Lipid- és hyalin-elfajulás --- látásromlás
- Pupilla
 - ◆ Szűkebb --- látásromlás
- Szemlencse
 - ◆ Öregszeműség: rugalmasság-csökkenés: 45 év után 5 évenként 0,5 dioptria romlás
 - ◆ Szürkehályog: rugalmatlan, vizet veszít, átláthatóság csökken --- műlencse beültetése

A SZEM ÖREGEDÉSE

- Üvegtest
 - ◆ kolloidból vízfelszabadulás
 - ◆ Szilárdanyagok kicsapódása --- lazán mozgó homályok
 - ◆ a gél összeesik --- retinaleválást eredményezhet
 - ◆ Idegen anyagok felszaporodása
 - ◆ Üvegtest bevérvzés -hipertónia
- Ideghártya (retina)
 - ◆ Macula degeneráció (AMD): 50 év felett az éleslátás helyének betegsége --- vaksághoz vezethet (rizikótényezők: érelmeszesedés, genetika, dohányzás, diabetesz, életmód)
 - Kezelés: Zn és antioxidánsok
- Zöldhályog
 - ◆ 40 felett 2%; 70: 4%; 80 felett 10%
 - ◆ A végleges vakság 13 %-a emiatt van
 - ◆ Diagnosztizálás szemnyomás mérésével
 - ◆ Kezelés: szemnyomáscsökkentő cseppek, műtét

